

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. VIII. Aliquando licet ex scientia Confessionis declinare consortium
excommunicati, amovere indignum ab officio, negare indigno suffragium,
Sacramentum &c. Numquam licet punire in corpore, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

Hæc quæstio habet difficultatem in sententia eorum, qui, ut videbimus Concluf. seq. docent, non solum esse illicitum, uti scientiâ Confessionis ad negandum v. g. subdito officium, quando ille suspicatur, id fieri ex ea scientiâ, sed etiam si nullo modo suspicari id possit; quia ex eo solo, quod homines scient, id posse fieri, etiam ipsis inficiis, redditur Confessio odiosa. Ergo videtur hæc praxis illicita; quia si homines scient, illam abscon- sionem licitam esse, averterentur à Confessione.

150.
Sententia
alicujus,

Responderet aliquis, inquit Arriaga supra n. 30. tunc solum esse contra sigillum, uti scientiâ Confessionis, etiam inficio pœnitente, & aliis omnibus, quando ille usus vergit in ejus nocumentum; uti esset, auferre illi officium, mittere eum ad alium locum, ubi non libenter manet &c. Hinc fortasse ad rem nostram dici posset, non esse rem gravem pœnitenti, quod aliquando unus aut alter Confessarius se secre- to subtrahat à Confessione audienda, maxime in locis, ubi alii multi sunt Confessarii. Immo frequentissimè tales, maxime peccatores, quæ- rere solent jam hunc, jam illum Confessarium; pudet enim illos, ad eundem redire cum us- dem peccatis, sine emendatione.

Dixi: *Maximè ubi sunt alii Confessores*; nam si esset unus tantum, in primis, esset valde difficile ita se subtrahere, ut non adverteret pœnitens, unde id proveniret. Secundò, esset in grave damnum ejus pœnitentis, non enim haberet, cui posset confiteri: unde multò mi- nus id liceret unico illius loci Confessario, si simul esset Parochus pœnitentis; diximus enim supra, hunc obligari ad audiendas semper Confessiones subditorum, quando non nimis frequenter veniunt. Hactenus Arriaga.

151.
quam Arri-
aga vocat
valde pro-
babilem,
quando
Confessor
se abscondit
ob metum
lapsus.

Et continuò atexit: Valde probabilis est hæc solutio; & quidem quando Confessarius se abscondit non ob molestiam, sed quia timeat lapsum, non dubitarem ullo modo habere locum; quia cum damnum pœnitentis modo explicato leve sit, & ex altera parte pericu- lum animæ in Confessario sit grave, non video, cur non debeat hoc prævalere.

Accedit; quod non videatur ullus pœni- tens invitus futurus, eò quod suspicetur posse aliquando se subtrahere Confessarium, nullo tamen signo exterius dato, quod id faciat ra- tione audita Confessionis; subtrahere, in- quam, se, eò quod timeat, ne labatur in pec- catum, audiendo ipsum pœnitentem: supponitur enim hic ita ferè accedere ad Confessio- nem, ut non solum ipse non habeat animum peccandi; sed nec cupiat esse causa, ut alii gra- viter peccent. Hæc ille.

152.
Quid si
Confessor
se abscondat
ad vitan-
dam mole-
stiam.

Major difficultas esse posset, quando Con- fessarius se abscondit solum ad vitandam mole- stiam; hæc enim videtur esse res levis. Et quod dicebatur, id non fore molestum pœni- tenti, quando adsunt alii Confessarii, non est

semper verum: multi enim pœnitentes ad hoc libenter habent certam personam, ut si ei non possint confiteri, omnino à Confessione ab- ineant.

Respondeo tamen, inquit idem Auctor n. 32. hoc esse rarissimum in gravius peccato- ribus, ob quorum Confessiones non audientes, diximus se abscondere cum Confessario. Est ergo semper verum, aversionem, quæ interdum oriri posset à Confessione, nullam esse, nisi in aliquo casu ferè metaphisico, qui pro generali regula non debet attendi; cum, ut jam ostendimus, nulla penitus manifestatio, vel locutio actualis, vi confessionis tunc intercedat, nec quidem cum ipso pœnitente; quandoquidem tunc nullo prorsus modo sciat, abscondisse se Confessarium, multò minus, quod id ex auditi- one Confessionis oriatur. Hactenus Arriaga.

Quem ego interrogo unum verbum. Cum, sicut dixi, usus scientiæ confessionalis in tali casu non sit ingratus pœnitenti; & aliunde (ut ipse per Lugone docet n. 24.) usus grati, qui non sunt manifestatio criminis, sed solum locutio indirecta cum pœnitente, non sint il- liciti; interrogo, inquam, cur Confessarius non posset se abscondere in casu proposito, etiam vidente pœnitente, & suspicante, id fieri occasione Confessionis audita? Expecta- bo responsum, & interea proponam aliam quæstionem molestissimam; an liceat usus in- gratus scientiæ confessionalis, saltem inficio pœnitente? Pro responsum erit

CONCLUSIO VIII.

Aliquando licet ex scientia Con- fessionis declinare consortium excommunicati, amovere in- dignum ab officio, negare in- digno suffragium, Sacramen- tum &c. Numquam licet pu- nire in corpore, privare benefi- cio vel officio, ad quod jam ha- bet jus acquisitum &c.

Molestissima quæstio est, ut statim dicitur, utrum liceat uti scientiâ confessionalis exercendo quosdam actus ingratos, id est, qui redundant in aliquod gravamen pœnitentis. Ut autem bene notat Coninck Disp. 9. de Si- gillo n. 59. hæc actiones possunt esse quadru- plices.

Primi generis sunt, quæ spectant aliquâ ra- tione ad justitiam vindicativam, utputa pu- nire in corpore, aut privare beneficio vel offi- cio, ad quod jam habet jus acquisitum, &c. Similes.

similes. Et eodem etiam spectaret, si Superior sciens ex Confessione, subditum certo loco solitum committere peccatum, ei per se vel alios strueret infidias, ut eum in peccato deprehenderet.

Secundi generis sunt, quæ spectant ad distributionem officiorum, v. g. negatio suffragii in electione ad aliquod officium aut beneficium; nolle aliquod officium alicui conferre; amovere aliquem à beneficio jam adeptum, aut à certo loco, in quo quis habitat, quando Superior pro libitu potest ea facere.

Tertiæ consistunt in negatione Sacramentorum, v. c. Eucharistia, Confirmationis, Ordinis, assistentia Matrimonii &c. Quibus etiam addi potest declinatio consortii ejus, quem scio ex Confessione excommunicatum.

Quartæ consistunt in objectione alicujus impedimenti, quo quis, sine alio suo incommodo, impeditur ab aliquo peccato committendo; exempli gratiâ, Superior in aliqua Religione ex Confessione intelligit, suos subditos nocte per aliquem locum egredi è Monasterio, ad nequitias aliquas perpetrandas, quod sine ulla aliorum suspitione facile posset, ibi, quæ sito alio colore, aliquid ædificando aut fruem lignorum erigendo, aut simili modo impedire, quæritur, an hoc sit licitum.

Certè videtur, inquit Coninck supra n. 68. valde durum negare, eum hoc posse facere, cum nullum inde poenitentis gravamen accidat, ob quod Confessio possit reddi odiosa. Nam nec ullum notabile commodum, quod sit à peccato distinctum, poenitentis admittitur, ut sit, quando impeditur à consequendo aliquo officio: nec peccatum aliquo facto vel signo ei reprobatum, ut sit, quando poenitenti negatur Sacramentum.

Si obijcias; poenitens id reputaturus est pro gravamine. Respondet idem Auctor n. 69. talis vanissimè hoc reputat. Unde ob ejusmodi metum nemo potest à confitendo retrahi, qui habet aliquo modo animum se emendandi. Adde, parùm curandum, si aliqui avertantur, ne cum tali voluntate perseverandi in suo scelere confiteantur. Consultum tamen est, etiam in hoc casu priùs petere poenitentis consensum, ut omne periculum evitetur, quem ille sine dubio, ut possit absolvi, tenetur dare. Quod si nolit, potest Superior uti jure suo.

Si replices; Superior Regularis non habet jus, propter prohibitionem Clement. VIII. quæ habetur apud Cherubinum inter Bullas Urbanianas fol. 67. ibi: *Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii, qui ad superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligentissimè, ne eâ notitiâ, quam de aliorum peccatis in Confessione habuerint, ad exteriorem gubernationem utantur.* Et infra: *Atque ita per quoscunque Regularium Superiores, quicumque illi sint observari mandavit. Non obstantibus Constitutionibus &*

ordinationibus Apostolicis ac cujusvis Concilii, etiam Generalis Decretis &c.

Respondet Coninck supra: Hæc prohibitio solum loquitur de actibus spectantibus ad gubernationem, quales sunt actus secundi, aut ad summum etiam tertii generis ex recensitis: Hi autem actus nullo modo spectant ad gubernationem personarum, cum circa illas nihil decernatur: & fieri possent etiam ab illis, qui ad personarum gubernationem nullum jus habent, v. c. ab œconomis aut similibus. Hæc ille.

Atque ut Superioribus foret illicitum ex jure isto positivo, saltem aliis Confessariis licebit in hoc, vel simili casu, tali viâ peccatum impedire: v. g. scio ex Confessione, hæc nocte talem domum spoliandam, honesto aliquo prætextu cura vesperi in ea instrui convivium, & in seram noctem detineo convivas, quo spoliatio impediatur. Novi proditorem civitatis, cur non possum dicere iis, quibus custodia incumbit: *Vigilate*, quando non est ullum periculum expressionis confitentis? Famulus confitetur se habere clavem ciste pecuniaræ, & furtum jam sæpius commissum, existimas, quia non possum alio prætextu pecuniam inde auferre, & recondere in alia cista, aut ceram mutare?

Si casus, propositus à Coninck supra, admittitur, non video, quare etiam hi posteriores non possint admitti, quia solum impeditur peccatum; & quàmvis poenitens id reputet pro gravamine, tamen vanissimè. Immo potiùs deberet gaudere, quod sine suo dedecore & alio præjudicio famæ, honoris, aut alterius justi commodi, subtrahatur ei occasio peccandi; unde prorsus irrationabiliter per hoc avertetur à Confessione. Et ideo parum curandum, quia melius est, ut non confiteatur, quàm ut confiteatur cum tali voluntate perseverandi in suo peccato.

Sed progrediamur ad alias actiones, atque in primis ad illas, quæ enumerantur in secunda parte Conclusionis, quas communis sententia Theologorum docet esse illicitas, etiam in scio poenitente, non minùs, quàm directa vel indirecta revelatio peccati. Et meritò; quia sine legitima probatione, facta in foro externo, injustè exercentur; jam autem notitia confessionalis planè inutilis est in foro externo, in tantum, ut si aliquis Iudex contra subditum interrogasset testes, processum instituisset, vel quid simile aggressus esset, atque appareret, hos actus initium habuisse à notitia confessionali, sacrilegè revelata, omnes hujusmodi actus, utpote invalidi, rescindi ab eodem, & à quocumque alio Iudice, qui id rescivit, omnino deberent.

Hinc Malderus supra c. 14. Caveat, inquit, Confessarius, ne dicat speciatim, à quo peccato imminet periculum, v. g. ne dicat,

T 3

Solvitur.

158.

Enumeratur aliqui particulares actus.

159.

Probatæ pars Concl.

Malderus.

Vigila,

Secundi.

155. Tertii.

Quarti.

156.

Obijciatur contra partem quartam generis, ex motu Auctoris.

Obijciatur contra partem quartam generis, ex motu Auctoris.

157.

Responsum ex Bulla Clement. VIII.

Vigila, quia hæc nocte est committendum furtum; tunc enim non solum ipse excederet, prodendo eminus peccatorem, sed clauderet manum Iudici, ne sic deprehensum puniat.

160. Et cap. 13. ad idem propositum sic scribit: Nugnus in supplem. q. 11. a. 1. putat Iudicem posse procedere contra Confessum sacramentaliter, quando per Confessarium factum est publicum; quod hic admiserit tale crimen, recedens à Soto, qui id concessit, quando occasione Confessionis Sacerdos dixisset licite: *Vigila, & vigilando deprehensus esset reus; negavit autem posse fieri, quando frangendo sigillum, eum prodidisset, & revelasset Confessionem.*

Dicit ergo Nugnus, posteriori isto casu convenire quidem, ut non procedat Iudex ad talis delicti punitionem: si tamen procedat, non peccare, quia diligentia rectè est adhibita à Superiore vigilante super civitatem sibi commissam, & jam delictum est publicum; neque culpa Sacerdotis abstulit jus, quod ad punitionem habet Iudex. Ita quidem ille.

Sed, meo iudicio, religiosus & melius locutus est in ea materia Sotus: quàmvis enim verum sit, quod Nugnus dicit, quando infamia orta est ex alia iniqua revelatione occulti criminis, reo etiam jam in foro animæ emendato; non est tamen verum, quando ea habet originem ex fractione sacramentalis sigilli; non quod culpa Sacerdotis sacrilegi, Iudici admittat jus puniendi fontem, sed quod Religio vetet cum Sacramenti damno, quod pluris sit, sacrilegi damnum humanæ Politicæ, quod minoris est faciendum. Hucusque Mald.

161. Quæris quod sit illud damnum Sacramenti, quod pluris est faciendum? Respondeo citius; iustum & rationale odium Sacramenti, & per consequens non frequentatio, seu non susceptio Sacramenti, ubi & quando foret necessarium illud frequentare seu suscipere.

Audiamus Sotum 4. dist. 18. q. 4. a. 5. circa finem: Quid, inquit, si rem sciat non per Confessionem, sed per viam Confessionis, ut si quis scripsit sua peccata, & perdidit scriptum, quod Prælati invenit. Scio hoc usuvenisse, ut quidam Prælati per hanc viam ad inquisitionem processerit, sed fuit iure optimo à Superiore de hac re punitus. Est enim Confessio tam sacra, ut id etiam, quod ad eam ordinatur, sit perpetuo silentio sepeliendum. Hæc ille.

162. Et Malderus supra c. 14. sic ait: Non poterit Prælati inquisitionem particularem contra aliquem instituere ex scientia, quam ex Confessione mediatè vel immediatè habet: sed potest specialiter intendere curæ eorum paternæ, quos improbos novit ex Confessione, modò id faciat eà circumspectione & moderatione, ut in particulari non sciatur, hoc provenire ex Confessione, & nullo modo indè

in odium veniat Confessionis Sacramentum. Quare etiam si usu vigilantia, quem supra licitum diximus, deprehendat ex Confessione compliciti aliquem suum subditum in flagranti delicto, non puniet eum publice, sed paternè increpabit, eritque eà confusione contentus. Cui conforme est, quod Petrus Damianus monet Ser. 2. de S. Andrea, ubi dicit: *Quod si fuerit tuitò de his, quæ in Confessione suscepta, causa eorum eo fuerit ventilata, non tamquam confusus in penitentem declinet, sed quasi nescius iudicium ordinem permittat excurrere. Habeat autem in voluntate compati, & eum liberare, & mitius aliquid detrahere severitati, imitans dulcedinem Domini &c.*

Dicunt tamen Doctores quidam, quos citat & sequitur Henriquez c. 23. quando non intenditur puniatio, sed solum inquiritur in merita ejus, de cuius promotione agitur, licere secreto & cum debita cautela, ne odio gravetur Confessio, sine ulla delicti manifestatione ex scientia orta ex Confessione alterius procedere ad particularem inquisitionem de conversatione compliciti. Quod tamen ego exilimo prohiberi Prælati Religiosorum per Constitutionem Clementis supradictam; & in eventum, quo periculum ullum esset litendi, hoc ex Confessione occasionem suspensus, existimo non esse in praxim deducendum, etiam extra Monasticum regimen. Hactenus Malder.

Igitur præcipua difficultas, & dissensio opinionum concernit actus, explicatos in prima parte Conclusionis, quos aliqui existimant semper esse illicitos, etiam in casu penitentis, non solum ex prohibitione illa Clementis supra allegata, sed etiam ex vi institutionis hujus Sacramenti. Ratio eorum unica est; quia si scirent penitentes Confessarios hujusmodi actus posse exercere, etiam ipsi nihil minus cogitantibus, averterentur à Confessione, & nolent confiteri, ubi & quando deberent confiteri. Quod magis verum est, quando illa fierent ipsis scientibus; quia tunc in super videtur esse quasi aliqua, virtualis saltem, exprobratio peccati confessi, quæ nullo casu licet.

Et quidem, quando etiam alii, distinctè penitente, ex hujusmodi actionibus suspicarentur, cum aliquo fundamento, peccatum confessum, omnes unanimiter docent, eas esse illicitas, quia tunc sunt indirectè revelatio, quæ ut patet ex antedictis, simpliciter prohibetur per sigillum Confessionis.

Oportet Confessarium, inquit Arriaga supra n. 33. etiam occasiones quidquam suspicandi de penitente vitare, si tamen probabiles sint, & ex se casualitè talis suspicio, nam planè leves & remotas, & quæ fortè magis ex suspiciosa natura audientis, quàm ex re ipsa desumuntur, non tenetur vitare; effectus enim id valde durum Confessariis.

Idem docet Lugo supra n. 106. cum S. Tho. Quod.

160. An Iudex possit procedere contra confessum sacramentaliter, quando crimen est factum publicum per Confessionem.

Sotus,

161. Pluris est faciendum damnum Sacramenti, quam humanæ politicæ.

Sotus,

162. An Prælati possit ex scientia confessioni naturali contra aliquem inquisitionem particularem.

Malderus

Quodl. 5. q. 13. & Aliis, quos citat, addens, quod videatur etiam in praxi observari. Facilius autem (prosequitur) excusantur occasiones negativæ, quam positivæ; v. g. si uni penitenti, propter ejus puritatem & candorem internum, Confessarius majorem benevolentiam ostendat, quam aliis: tunc enim verè non omittit benevolentie signa, aliàs exhibenda, propter notitiam Confessionis, sed solum non movetur à Confessione, ad exhibenda alia signa magis specialia, propter specialia merita, quæ in Confessione cognoscit. Hæc ille.

Occasionem positivæ sunt, ostendere vultum solito austeriorem, durius solito alloqui penitentem & similia, quæ meritò à DD. reprobantur; quia sunt virtualis exprobratio peccati, cum aliqua verecundia penitentis, adeoque onus merè extrinsecum Confessionis, meritò eam reddens odiosam.

Advertere etiam oportet (inquit Card. supra) in aliqua materia propter ejus qualiterem & gravitatem non reputari levem suspicionem, quæ aliàs fortasse levis esset: v. g. quæcumque occasio daretur marito; etiam levis, suspicandi adulterium uxoris suæ, esset gravissimè contra sigillum; quia nimis difficilis redderetur Confessio ex tali periculo.

Itaque non semper licent actiones, enumeratæ in prima parte Conclusionis. Sed numquid aliquando? Affirmat Scotus 4. dist. 21. q. 2. Nec Scotus tantum, sed etiam ante ipsum Aleusis 4. p. q. 78. a. 1. memb. 2. ad 8. D. Tho. 4. dist. 21. q. 3. a. 1. quaest. 1. ad 3. & melius Quodl. 5. a. 13. D. Bonavent. 4. dist. 21. in 2. p. a. 2. q. 1. n. 62. D. Antoninus 3. p. tit. 14. c. 12. §. 2. & tit. 17. c. 22. §. 1. & alii gravissimi Auctores, quos ultra 30. refert Sanchez lib. 3. de Matrim. disp. 16. n. 2.

Qui omnes docent, Sacerdotem licitè uti scientià Confessionis ad externam gubernationem, ut faciat vel omittat aliqua, quæ aliàs non esset facturus vel omisurus, quando facere vel omittere potest absque periculo detectionis Confessionis. Cùm autem scripserint ante Decretum Clement. VIII. intelligendi veniunt de licito usu, præcisè spectatâ institutione Sacramenti.

Interim quoniam Decretum istud solum loquitur de Superioribus Regularium, ut patet ex verbis suprâ relatis, liquet profectò, etiam nunc Conclusionem nostram, secundum illos Doctores, esse veram: quippe non approbat simpliciter & pro semper istos actus, sed pro aliquando, seu in certis tantum circumstantiis, quarum una est, nisi aliunde huic vel illi Confessario sint specialiter per legem positivam prohibiti; prout Superioribus Regularium prohibiti sunt omnes isti actus, qui spectant ad externam gubernationem.

Sed dicit aliquis; si ex natura rei illi actus liciti sint, non video, quomodo possint à Pon-

rifice in univèrsum Prælati prohiberi; atqui in univèrsum prohibentur: ergo etiam ex natura rei illiciti sunt: ergo non solum illiciti Prælati Regularium, sed etiam cæteris omnibus Confessariis.

Major probatur: nam si in aliquibus casibus liciti essent, essent etiam necessarii ex præcepto naturali; v. g. ne eligatur scienter indignus ad Prælaturam, cùm talis electio sit intrinsecè mala, & asserat gravissimum nocumentum, quod Prælati debet impedire, si possit.

Item, si sciret ex Confessionis notitia, aliquem non esse Sacerdotem, deberet non designare illum in Confessarium suorum subditorum, ne illi ieritas faciant omnes Confessiones, cum tanto ipsorum detrimento; & irreverentia Sacramenti. Et tamen, etiam in hoc casu prohibet Pontifex usum talis notitiæ ad gubernationem. Supponit ergo, antecesserit fuisse illicitum talem usum, alioquin non posset, contra naturale præceptum charitatis & Religionis, præceptum merè Ecclesiasticum obligare.

Simili namque argumento probari solet, Confessionem & Absolutionem per literas, & in absentia, esse invalidam; quia alioquin non potuisset idem Pontifex prohibere, ne ullo unquam casu contraria doctrina ad praxim reduceretur: nam si valida esset, lex naturalis obligaret ad absolvendum in casu extremæ necessitatis moribundum absentem, cui præceptum charitatis non posset ulla lex humana derogare. Sic ergo in casu proposito præceptum Pontificium, adeò universale, probat ex natura rei fuisse, vel ex Christi prohibitionem illicitum usum talis scientiæ ad gubernationem, alioquin pro aliquibus casibus non potuisset lex humana illum usum prohibere.

Ita argumentatur. Lugo pro contraria sententia (quam libentissimè amplectitur suprâ n. 93.) argumentatur, inquam, n. 94. arguens Suarium, quasi videatur minus consequenter locutus disp. 33. sect. 7. n. 4. ubi dicit nostram sententiam ex natura rei, seu solâ ratione spectatam, improbari non posse; id tamen quod per se malum non est, ob periculum mali posse prohiberi.

Sed, meo judicio, Suarius magis consequenter locutus fuit, quàm Card. nam si electio indigni ad Prælaturam, & designatio non Sacerdotis in Confessarium, sunt actiones intrinsecè malæ, ut ibi Eminent. supponit, quomodo licent, imò debite sunt, ut idem Auctor vult, ratione sigilli? Numquid faciendæ malæ, ut eveniant bonæ? Numquid mendacium justificari potest propter idem sigillum? Hoc negat Eminent. Ergo si electio indigni ad Prælaturam ita est intrinsecè mala, sicut mendacium, nec ipsa justificari poterit propter sigillum.

Illæ ergo duæ actiones, & similes, hoc solo sen-

Facilius excusantur occasiones negativæ, quam positivæ.

165. Que sint occasiones positivæ.

166. An aliquando licent actiones enumeratæ in prima parte Concl. Affirmat Scotus, & alii multi.

Prohibentur superioribus Regularium illi actus, qui spectant ad externam gubernationem.

167. Quomodo.

168. Confirmatur.

Lugo arguit Suarium in consequentia.

169. Offenditur Suarium magis consequenter locutum, quàm Lugonem.

sensu debent dici intrinsicè malæ, si aliunde non præponderet majus præceptum. Sicut igitur præponderat præceptum sigilli, cur etiam non poterit præponderare Decretum istud Pontificium, quòd positum est, ut melius observetur sigillum?

170. An quia sigillum est præceptum divinum; hoc autem Decretum tantum præceptum humanum? Nonne celebrare Missam cum vestibus sacris solum est præceptum humanum, & tamen præponderat præcepto divino communicandi in articulo mortis?

Arriaga.

Immo putat Arriaga suprà, præceptum humanum, irritans matrimonium in gradibus consanguinitatis & affinitatis, ita obligare in omnibus casibus non obtentà dispensatione, ut nemo, etiamsi deberet mori, possit, si ea consanguinitas sit ei nota, contrahere in eo gradu.

Idem est, inquit, in præcepto etiam positivo non contrahendi sinè Parocho & testibus. Idem est in præcepto non celebrandi sinè vestibus sacris, sinè ara &c. Idem respectu Sacerdotis latini in Ecclesia latina non celebrandi in fermentato, & tamen possunt occurrere casus, in quibus ad salutem etiam æternam infirmi esset necessarium eo modo celebrare.

Datà enim sententià, quòd Eucharistia aliquando caulet primam gratiam, si infirmus esset extra sensus, & non dedisset signa Confessionis, haberet tamen attritionem, posset per Eucharistiam justificari; utque alius modus superesset, si Extrema Unctio non posset ei applicari, eò quòd non haberentur sacri liquores. Hæc ille.

171. Quæ nec vera puto, nec necessaria ad propositum nostrum. Non vera; quia judico cum aliis Auctoribus, non peccare, qui metu mortis, vel alterius gravis nocimenti, contraheret matrimonium cum impedimento iuris humani. Item qui eodem metu contraheret sinè Parocho & testibus. Similiter qui consecraret in fermentato, aut sinè vestibus sacris, quando id esset necessarium ad æternam salutem infirmi.

Quando obliget lex humana cum periculo vite.

Et ratio patet ex hac Regula, quæ communiter traditur in Tract. de Leg. Lex humana non obligat cum periculo vitæ corporalis, minus spiritualis & æternæ, nisi hujusmodi periculum sit per se annexum actui præcepto, vel non observantia cedat in formalem contemptum legis, implicitam fidei abnegationem, aut scandalum proximi, de quibus impræsentiarum non est opus diffusius disputare: quia si vera est doctrina Arriagæ, tantò magis probatur falsitas doctrinæ Eminent. Sin autem falsa, ut puto, tunc Respondeo; etiam Decretum istud Pontificium in similibus circumstantiis non obligare.

172. Respondetur ad objectionem.

Et sanè mirum foret, si Pontifex sensisset, illam gubernationem ex natura rei vel præcepto Christi illicitam, quòd solis Prælati Re-

gularibus eam inhibuisset, & non omnibus omnino Prælatiis, etiam secularibus, cum eadem sit omnium obligatio sigilli: ergo dum solum loquitur de Regularibus, supponit, alios ex jure naturæ aut divino non obligari; alioquin minùs prudenter egisset, dando aniam eo ipso Prælatiis secularibus materialiter errandi, id est, cogitandi se non obligari; id quod de Pontifice (qui debet Ecclesiam docere circa ea, in quibus gravis error esse potest) non debet ullo modo dici.

Accedit; quòd si Pontifex judicasset, eam esse obligationem, ex institutione Christi annexam Sacramento, profectò id ad maiorem sui præcepti valorem declarasset, & non quasi à se tantum impositam (instar aliarum obligationum in eodem Decreto) eam dixisset.

Denique ad instantiam, quam adfert Card. de Confessione & Absolutione per literas, deest in absentia, facile respondetur; Pontificem interrogatum fuisse, an liceret in necessitate, extra necessitatem secundum Omnes erant illicita. Damnavit autem Pontifex hanc propositionem: *Licere à Sacerdote absente Absolutionem privatisque lectionibus docetur, neque unquam tamquam ullo casu probabilis defendatur, aut in praxim deducatur, idque sub pena excommunicationis; que non dicit Pontifex in præsentia Decreto, ut patet ex ejus verbis suprà relatis; ergo non valet argumentum ab uno Decreto ad aliud.*

Unde non placet, quòd ait Malderus suprà c. 14. Videtur Clemens VIII. in motu proprio, edito a. 1594. 26. Maii de casuum reservatione, generaliter declarasse, non licere licentiam ex Confessione acceptam applicare ad externam gubernationem.

Hoc, inquam, non placet; quia sicut in illa motu proprio non decernit generaliter; *Sed peccatorum Absolutiones sibi reservet, excepta illa que sequuntur &c.* sed tantum declarat, id non licere Regularium Superioribus; ita etiam non videtur generaliter declarasse, non licere licentiam, ex Confessione acceptam, applicare ad externam gubernationem, sed tantum non licere id Superioribus Regularium; que eadem ratio disparitatis?

Sed prosequamur doctrinam Malderi: in qua (inquit) Constitutione tamen potest intelligi aliquid Ecclesiasticæ Constitutionis, divino & naturali juri superadditum, obligans Religiosos, apud quos liberior videbatur potest esse usus scientiæ, ex Confessione acceptæ. Itaque Superior, qui ex Confessione novit, confesso esse periculum adire talem locum, non potest nunc ex illa scientia ei negare veniam, adeundi talem locum, aut prohibere, ne eundem adeat, quamvis aliter senserit Henricus ante hanc Constitutionem. Potest tamen in Confessione exigere propositum firmum, non

amplius eum locum adeundi, eique præcipere ne adeat, quando tantum est periculum, ut lege naturæ teneatur vitare, & defectu hujus propositi negare Abolutionem.

175. Occurrunt objectioni.

Neque obest; quod ex vitatione istius loci aliqui suspicabuntur, de mala conversatione sua in eo loco, aliquid huic poenitentem esse confessum, quia ipsa illa vitatio fit ex consensu poenitentis, & si quid de sua Confessione inde propalat, ipse debito modo propalat; quomodo & emendatio vitæ, indicium est bene factæ Confessionis. Ubi & illud monuerim, si Confessarius sit Superior, posse ipsum ex scientia, hausta ex Confessione, sibi subditos prudenter regere, magis insisterendo vigilantia, eâ cautela, ut non possit unquam aliquid adverti in modo ejus agendi, unde Confessio revelaretur, aut in suspicionem vel odium aliquid veniret directè vel indirectè, si enim potest alios monere, ut vigilent, multo magis ipse potest vigilare attentius. Hæc ille.

Et aliquibus interjectis, concludit dicens: Cæterum etiam si quis possit ex Confessionis auditione fieri prudentior, non tamen ideo Confessionem audiat, ut in regimine suorum fiat prudentior. Optima sanè admonitio, quia aliâ viâ, minus periculosa, potest Superior fieri prudentior.

176. Deprecat potestatem scientia confessionis, quæ sunt favorabilis.

Si tamen ex Confessione intelligat subditos sibi irasci, & oppidò murmurare, quod parcus & durus sit, auctacter utatur eâ scientiâ ad hoc, ut deinde suavius & liberalius agat cum illis, det ultroneam licentiam ambulandi, colloquendi, ludendi &c. addat portionem cibi & potus extraordinariam; & Confessio inde non fiet odiosa, etiam ei, qui hoc dixit in Confessione, & intelligit illam emendationem ex notitia suæ Confessionis provenire; quia fortè propterea dixit.

177. Generalis Decretum Iesu Christi.

Ac proinde non timeat Decretum Pontificium, quod solum loquitur de gubernatione personarum particularium in illis, quæ possunt esse odiosa; uti sunt actiones in Conclusione expressæ. In his ergo timeat Superior Regularis Decretum, non in illis.

Ut autem propiùs ad rem accedamus, patet ex dictis, Decretum Clementis non satis probare, universaliter (id est omnibus & semper) ex jure naturæ, aut prohibitione Christi, esse illicitum declinare consortium excommunicati, amoverè indignum ab officio, negare indigno suffragium, Sacramenta &c.

177. Generalis Decretum Iesu Christi. Clara Aquaviva prohibet doctri.

Sed numquid aliunde probatur? Affirmant Aliqui apud Sanchez lib. 3. de Matrim. Disput. 16. n. 3. quos ipse sequitur cum aliis Auctoribus ex Societate Iesu. Quin etiam Generalis Societatis (ut ibi refert Sanchez)

Claudius Aquaviva a. 1590. prohibuit contrariam doctrinam publicè aut privatim doceri, illiusque usum; sicque concludit: Ita prorsus in omnibus casibus nostri se gerant Confessarii, ac si in Confessione nihil penitus audissent: sibiq; persuadeant, ut humanarum rerum regimen ab hoc Sacramento longissime distat, ita debere nullatenus ab eo pendere.

nostram Concl.

Quod præceptum, inquit Dicastillo Disput. 12. n. 140. non expiravit morte præcipientis, ut apud nos indubitatum est, juxta nostras leges, quia jam pridem statutum erat in Generali Congregatione, ut mandata Generalis non expirarent, donec ab alio Generali, vel Generali Congregatione, vel à Pontifice revocentur. Immo jam etiam aliorum Superiorum mandata durant ipso mortuo, vel amoto, donec ab alio legitime revocentur. Propter hæc & similia merito miratur Diana, quod Tannerus tom. 4. Disput. 6. q. 9. dub. 8. n. 140. oppositum docuerit. Ita Dicast.

Quod præceptum non expiravit morte præcipientis juxta Dicast.

Ego autem non miror, nec aliquis mirari debet, quod Lugo, Dicastillo, Arriaga & Alii ejusdem Societatis, qui alioquin satis mirabiles subinde docent sententias, non adhererint sententiæ nostræ, quam tot Auctores, etiam doctissimi & sanctissimi, propugnarunt. Neque enim ausi fuerunt contravenire præcepto sui Generalis, in quo eos laudo. Quàmvis etiam non desint aliæ rationes, propter quas probabilissimum Aliqui putant, præfatas actiones prohibitas à Christo sub sigillo Confessionis.

178. Et ideo P.P. Societatis recedunt à nobis.

Prima est, quia avertunt poenitentes à Confessione. Secunda; quia Superior sic agendo, censetur peccatutti confessum tacite objicere poenitenti, præbendo fundamentum suspicandi, eas fieri ob Confessionem. Mallet millies, inquit Arriaga supra n. 22. quilibet subditus, ut possit illi Prælati dicere: Recordaris talis peccati, quod mihi dixisti in Confessione, quàm quodd nihil dicendo illi, eum vi ejus Confessionis deponeret ab officio, in quo libentissimè est; aut quodd ei neget id, quod vehementer appetit, aut eum mittat ad locum sibi ingratisimum. Neque est credendum, Christum prohibuisse in bonum hujus Sacramenti, & ad alliciendum ad ipsum homines, id, quod minus poterat retrahere, & non id, quod magis. Hæc ille.

Prima ratio pro sententia Societatis.

Arriagæ

Verbo ut absolvam, illæ actiones reddunt Confessionem odiosam, tametsi nec ipse poenitens possit advertere, eas fieri ex notitia Confessionis, dummodo tantum sciat, posse fieri: ergo non licet, etiam tunc, quando nec alii, nec ipse poenitens possunt suspicari, eas fieri ex notitia Confessionis.

Et hæc opinio favorabilior Sacramento & poenitentibus, & ideo, nisi aliquid majoris momenti

179. quæ est factum.

vorabilior
Sacramento
& pœnitentibus.

momenti obstat, omnino in praxi suadenda; tum in casu, quo gravamen est tale, ut pœnitens illud ex se teneatur subire, quale est illud, quod exprimitur in Conclusionem; tum maximè in casu, quo gravamen est tale, ut pœnitens illud ex se non teneatur subire, v. g. si pœnitens quidem sit officio dignus, Confessarius tamen ei non det suffragium, eod quod ex Confessione advertat, pœnitentem sibi non esse amicum, vel intulisse damnum &c. Tunc quippe non solum infirmi, sed etiam perfectiores meritò averterentur à Confessione, & possent dimidiare suam Confessionem, si prudenter timeant tale injustum gravamen, & planè extrinsecum Confessionem.

180.
Malderus
tenet hanc
sententiam
tamquam
probabilem.

Cæterum Malderus suprà cap. 14. ubi tenet hanc sententiam, tamquam probabilem, putat, in favorem Confessionis, non tantum consideranda esse incommoda, respectu illorum, qui iusta de causa à Confessione alienarentur; sed etiam respectu illorum infirmorum, qui apprehenderent eandem Confessionem, si contra se ejus literet uti scientiâ, tamquam odiosam, idèdque ab ea averterentur; non quidem omnino meritò, sed ex fragilitate quadam humana: homines enim infirmi magis alligendi sunt ad Confessionem, eoquè ipsi magis indigent, quàm perfectiores Ita præfatus Auctor.

quando
non possunt
prætexti alia
causa.

Et continuo subiungit: Hæc quidem procedunt, quando non possunt alia causa prætexti prætereundi indignum: quia si allegari possit defectus ætatis, scientiæ, aut aliquid hujusmodi, non dubium quin Confessarius possit illis allegatis, præterire eum, quem ex Confessione secretò novit indignum. Hæc ille.

181.
Contra ar-
guit Auctor.

Sed quæro ego; Confessarius allegasset alias causas, v. g. defectum ætatis, scientiæ &c. non auditâ Confessione? Si affirmas, consentio posse præterire eum, quem ex Confessione novit indignum. Sin neges, ita ut, nisi scivisset eum indignum ex Confessione, non allegasset alias causas, sed absolutè ei dedisset suum suffragium; quomodo tunc verum est, quod Auctores illius sententiæ communiter dicunt, Confessarium non posse quidem odiosum facere circa pœnitentem, auditâ ejus Confessione, quod aliàs non fecisset; sed ita debere se gerere, ac si non audivisset ejus Confessionem?

Numquid jam aliter se gerit, quærens alios prætextus, quos aliàs non quæsiisset? Nonne idem damnum sequitur pœnitenti, sive immediatè ex notitia Confessionis ipsum amoveas ab officio, aut neges ei suffragium, Sacramenta &c. sive immediatè ex alio prætextu, mediatè autem ex notitia Confessionis, quæ fuit causa, cur Confessarius alios

prætextus quæsiiverit, quos aliàs non quæsiisset?

Expendant hoc PP. Societatis, ne peccent contra præceptum sui Generalis, vel querendo ex notitia Confessionis alios prætextus, vel docendo, licitum esse eos querere; nam, ut supra vidimus, his verbis concludit Aquaviva suum Decretum: Ita prorsus in omnibus casibus nostri se geram Confessarii, ac si in Confessione nihil penitus audivissent.

Ut proinde alicui possit videri, Lugonem Disput. 23, n. 116. contravenisse huic Decreto, quando ait: Fatemur debere redire Confessarium, si non possit se ex alio prætextu excusare, quin intelligatur id fieri propter pœnitentis peccata, quæ audivit. Ut implicite, immò satis explicitè significat, non debere redire Confessarium, si possit se ex alio prætextu excusare.

Nisi ergo Cardin. intelligat suam doctrinam de alio prætextu, quem allegaret, ut et si non audivisset peccata pœnitentis, quod ex illis verbis nullatenus datur intelligi, videri possit, eum contravenisse huic Decreto, quia docuit, in tali casu Confessarium non ita debere se gerere, ac si in Confessione nihil penitus audivisset; quia si nihil penitus in Confessione audivisset, absque prætextu alioquo, statim rediret; jam autem, quia audivit gravia peccata, non vult redire, quærit alio prætextu.

Itaque si verum est, quod secunda sententia præterit; scilicet, omnem illum usum scientiæ Confessionalis esse illicitum, & contra sigillum, qui reddit Sacramentum odiosum & onerosum, & per consequens quæritus est avertere pœnitentem sive rationabiliter, sive irrationabiliter à Confessione; dicere audeo (etsi in nullo Auctore id legitur) illicitum esse & contra sigillum, alio prætextu, quæritus præcisè propter notitiam Confessionis, amovere indignum ab officio, nolle communicare cum excommunicato, negare suffragium indigno, Sacramenta &c. quæ a quæ odiosum & onerosum est pœnitenti, hæc fieri ex illo quæsitò prætextu, quàm si fierent absque illo prætextu, quia æquale fuit incommodum: ergo æqualis averfio à Confessione, quæ est prima radix seu occasio illius incommodi.

Cæterum an omne illud, quod potest rationabiliter vel irrationabiliter à Confessione avertere, à Christo prohibitum sit sub sigilli Confessionis præcepto, hoc opus, hoc labor est, ut probetur vel improbetur efficaciter. Scripturam non habemus, neque Traditionem; Sanctos Patres non video ab alioquo Auctore citari, neque Oecumenica Concilia; unde ergo efficax probatio vel improbatio?

Quis

184. Quis cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? Potuit Christus instituire hoc Sacramentum, prohibendo solum illud quod rationabiliter potest avertere ab eo suscipiendo; potuit etiam instituire, prohibendo omne illud, quod rationabiliter vel irrationabiliter potest avertere. Quid factum sit, quis nobis edicet? Auctores Scholastici divisi sunt, sicut & rationes.

Igitur incertum est, quid Christus voluerit; ac proinde Clemens VIII. ut abstraheret ab hoc puncto, noluit quidpiam definire; sed prohibuit Superioribus Regularium, ne utantur notitia confessionalis ad externam gubernationem subditorum; quia cum plures sint casus reservati in Religionibus, & major gubernatio, hic usus majus poterat habere inconveniens inter Religiosos, quam inter seculares.

185. Putat autem Dicastillo supra n. 138. Summum Pontificem, aut etiam Concilium Generale (si quod cogetur aliquando) consultissimè facturum, si seriè & sub gravibus poenis omnibus Superioribus præcipiat, ne ullo modo ad externam gubernationem scientiâ habitâ in Confessione utantur, extendendo scilicet Decretum Clementis VIII. editum pro Religiosis, ad ceteros quoscumque Prælatos, & alios Confessarios; quâvis enim rationes allate tanti momenti sint, ut meritò rem accuratè pensulanti, possint videri efficacissimæ, timeri tamen potest, ut Aliqui multitudinem antiquorum Auctorum sequentes, in ipso lumine cæcutiant, & velint secretissimum & internum forum, eum publico & externo magna ex parte miscere.

Immo timendum piriter est, quòd in Communitatibus religiosis non pauci vel Confessarii vel Prælati, aut prædicti Pontificii Motûs proprii ignoratione, aut minori quàm par est consideratione, & reverentiâ Confessionis, periculose exorbitent, eâque notitiâ non semel abutantur. Hactenus Dicastillo. Magis utique sollicitus, quàm ipse Pontifex, aut Concilium Generale.

186. Et verò dato, quòd Pontifex aliquis, aut Concilium Generale, extenderet Decretum Clementis, putas, quia tunc amplius non esset timendum, quod Dicastillo ait jam esse timendum? Clarum est quòd sic; vel si non foret tunc timendum, neque jam timendum est; sed præsumendum, nisi contrarium constet, Superiores eâ notitiâ nunquam, aut rarissimè abuti.

Frustrâ etiam timet, ne Aliqui in lumine cæcutiant, nisi & antiquos Auctores, quos supra citavimus, in lumine cæcutiisse dixerit; nam rationes, quas ipse attulit, procul dubio illi Auctores accuratè pensularunt, & tamen non potuerunt videre, eas

efficacissimas: sicut & nos videre non possumus; quia non probant, quòd probandum est, scilicet omne illud à Christo prohibendum, quod quoque modo potest avertere à Confessione, sive justè, sive injustè, vel (ut Coninck Concluf. præcedenti) vanissimè.

Sed numquid ideo volumus, secretissimum & internum forum cum publico & externo magna ex parte miscere? Immo ne quidem ulla ex parte; quoniam publicum, & externum forum est illud, in quo requiritur publica & externa probatio, in quo forosque antiqui Auctores dixerunt, neque nos dicimus, Superiorem vel alium Confessarium posse uti scientiâ confessionalis, ut patet ex antedictis.

Quid ergo dixerunt antiqui Auctores? Quantum ad primum casum Concluf. (putâ, aliquando licitum esse declinare consortium ejus, quem Confessarius novit ex Confessione excommunicatum non toleratum) ita dixit Scotus 4. distinct. 21. q. 2. n. 24. in fine: Sed si sciverit per viam Confessionis tantum quid faceret? Respondeo sicut ad 3. argumentum; quid si potest per aliam viam vitare eum, quàm ex vitiatione prodendo excommunicationem ejus; debet vitare; sin autem non solum non debet, immo non licet vitare: quia talis vitatio est de iure positivo Ecclesiastico tantum; non prodeve autem teneri ille de lege naturæ; & de iure positivo divino & Ecclesiastico. Quando autem præcepta videntur esse contraria; illud quod superius, magis obligat, & ideo firmitus est servandum; nec servans illud & prætermittens aliud, peccat: quia nullus ex lege divina & Ecclesiastica est perplexus.

Quid autem Scotus intelligat per ly Prodeve excommunicationem, non satis constat ex illo loco; hoc certum est, & Omnes docent, non posse eum vitare coram aliis, quando alii ex illa vitiatione venient in cognitionem peccati seu excommunicationis confessæ; quia tunc illa vitatio est indirecta revelatio, quæ, sicut dictum est, nullo casu licet.

Et ad hoc propositum communiter adducunt Auctores cap. 2. de Offic. Ordin. ubi sic lego: Si sacerdos sciat pro certo, aliquem esse reum alicuius criminis: vel si confessus fuerit, & emendare noluerit: nisi iudiciario ordine quis probare possit: non debet eum arguere nominatim, sed indeterminatè: sicut dixit Christus: Unus vestrum me traditurus est. Sed si ille, cui damnatum illatum est, petierit iustitiam, potest excommunicare auctorem damni, licet etiam ei confessus sit (scilicet, in penitentia, ut notat Glossa ibi verb. Confessus) sed tamen non nominatim potest eum renovare à Communione, licet sciat eum esse reum; quia non ut Iudex sit, sed ut Deus: sed debet eum admonere, ne se ingerat: quia nec Christus Iudam à Communione renovavit.

Nostra sententia non miscet forum sacra-mentale cum foro publico.

187. Doctrina Scoti de primo casu Concluf.

Nulla casus licet vitare excommunicatum, quando inde alii cogno- nocerent peccatum.

188. Probatur est c. 2. de Offic. Ord.

Item ex c. 24 de sentent. excom.

Allegatur etiam cap. *Cum non ab homine* 24. de Sent. excom. ubi in principio sic dicitur: *Consultationi tua taliter respondemus, quod à communione illius, qui pro sacrilega manuum iniectione in Clericum in edictum excommunicationis incidit, licet denunciatus non sit, debes abstinere: nisi forte id tibi soli pateret: in quo casu ipsum privatim tantummodo evitabis, quamdiu ab Ecclesia toleratur, ut saltem verecundia rubore suffusus pro latenti excessu satisfacere compellatur.*

189. Sed hoc cap. non loquitur de scientia confessionis.

Scotus.

Sed, ut bene advertit Scotus supra, capitulum hoc, *Non loquitur expresse de illo, qui novit per Confessionem, aliquem esse excommunicatum, nec etiam per viam secreti sibi commissi: sed privatim, id est, sic ipse scit, quod communitas nescit, vel credit communitatem nescire; & sic privatim sciens, debet privatim vitare. Nec mirum, quia non est de buor illi alteri, id est, istius tamquam secreti.*

190. Respondetur ad aliud cap.

De alio capitulo quid dicam? Si verum est, quod loquatur de scientia confessionali, ut vult Glossa supra allegata, & videtur colligi ex istis verbis: *Quia non, ut Iudex scit, sed ut Deus; non tantum probat intentum, scilicet, non esse vitandum huiusmodi excommunicatum publice coram aliis, qui possent inde venire in notitiam personarum, hoc enim esset nominatum eum arguere; verum etiam probare videtur, eum posse vitari in occulto, quando ipse solus sciret, id fieri ex notitia Confessionis.*

& arguitur contra illud.

Si enim Sacerdos potest eum arguere indeterminatè, dicendo: *Vnus vestrum excommunicatus est*, sicut Christus arguit Iudam, dum dixit: *Vnus vestrum me traditurus est*; si, inquam, sic pœnitentem possit arguere, est id ipse sciat, se esse illum unum, veluti Iudas sciebat, se esse illum unum; quidni vera sit sententia Navarri in cap. *Sacerdos* n. 145. ubi, secutus Adrianum & Alios, quos refert, affirmat, & posse & debere Confessarium huiusmodi excommunicatum vitare in occulto, quando nullus alius adest, sed ipse solus? Quia tunc non revelat Confessionem, sicut Christus non revelabat peccatum Iudæ istis verbis: *Vnus vestrum me traditurus est*; quia alii Apostoli non intelligebant, de quo diceret, quàmvis ipse Iudas bene intelligeret. Videant ergo Adversarii, qui illum textum communiter allegant, quid ad hoc argumentum respondeant.

191. Responsio Adversariorum.

Rejicitur.

Licet, inquit, non revelet aliis; saltem ipsi pœnitenti factò loquitur; hoc autem etiam prohibitum est.

Sed contra; numquid etiam loquitur factò, quando indeterminatè ipsum excommunicat? Et tamen juxta d. cap. hoc potest facere, est id crimen non sit sufficienter probatum iudiciali ordine; alioquin jam etiam nominatim posset excommunicare, quia jam sciret ut Iudex, & non tantum ut Deus; ergo si possit indeterminatè excommunicare, quando non

scit ut Iudex, sed ut Deus, sequitur clarè posse indeterminatè excommunicare ex scientia confessionali.

Sed pergamus ad alia. Sunt, qui in hoc casu sentent, utendum distinctione: nam ubi solum (autem) intervenit hæc communicatio, sine ulla cooperatione ad malum intrinsecum, tunc non est vitanda: quia solum est prohibita humano jure, quod non obligat cum tanto rigore: sed in his solum, quæ humano modo sunt cognita. At verò si talis cooperatio includatur, ut si, v. g. ille pœnitens petat Eucharistiam à Confessore, qui ex Confessione novit, non esse dispositum, potest & debet negare, si nullus alius adit, argumento lumpæ à contrario sensu ex dicto cap. *Si Sacerdos*, & ex generali regula posita in d. cap. *Cum ab homine*: quod occultus excommunicatus occultè vitandus est.

Item; quia illa irreverentia Sacramenti potest vitari sine incommodo: quia illa non est revelatio, & quàmvis videatur exprobratio, non est tam data à Confessore, quàm ab ipso pœnitente accepta: nam inique se ingerit, & cogit alium ad vitandum malum; quare etiam tunc non est pœnitens rationabiliter iniurus, neque habet veram occasionem, ut ei fiat onerosa Confessio.

Item; quia hic usus scientiæ Confessionis non est ad aliquam gubernationem externam, neque ad aliquam actionem publicam, sed solum est quadam negatio rei, aliàs non debet, solum ad vitandam irreverentiam Sacramenti & cooperationem ad malum. Nam si licet scientia Confessionis propriam pecuniam dilecti gentiùs custodire, ne à fure surripiatur, cur non licebit Sacramentum etiam custodire?

Hinc Doctor Seraphicus loco supra citato n. 61. ad hanc objectionem: Ponatur, quod Sacerdos sciat per Confessionem, inter duos contractam esse affinitatem per coitum fornicarium, & post eos velle contrahere in facie Ecclesiæ; si Sacerdos jungit istos, cum peccent mortaliter, consentit peccato eorum; ergo mortaliter peccat; ergo si non debet sceleris alieni fieri particeps, debet hoc manifestare. Similis casus est in Decano, qui auditur Confessionem habentium irregularitatem, an debeat eos præsentare ordinandos ab Episcopo, vel revelare Confessionem.

Ad hanc, inquit, objectionem, sic respondet D. Bonavent. Dicendum, quod Presbyter debet dissuadere ei, qui est confessus, & similiter Decanus Clerico; & si ille petat, debet dīstere; nisi ille cogatur per Superiorem vel per scandalum populi (quia aliàs populus suspicaretur peccatum confessum) non debet nec Matrimonium tale benedicere, nec Clericos præsentare. Ex tunc autem potest, quia non ipse facit, sed Ecclesia, & Ecclesia indicat secundum ea, quæ exterius sunt. Confessum tamen est, quod & Sacerdos & Decanus sciant per

Vicarium; tum propter confusionem illorum occultam; tum etiam propter criminis horrorem: si tamen ipse faciat, non credo, quod peccet, dum non altro se offerat, sed coactus sustineat.

Hanc sententiam Suarez Disp. 33, Sect. 6. n. 4. vocat probabilem, quamvis contraria videatur ipsi securior & magis constans. Nam, inquit, illa revera non est cooperatio: nam ille habet rationabilem causam ita se gerendi, ac si nihil sciret: sicut Iudex damnans innocentem contra scientiam privatam propter legitimam probationem. Si autem non est cooperatio, nulla est obligatio. Maxime cum hodie non teneamur vitare excommunicatum occultum. Si ergo Sacerdos potest se alio titulo excusare, ne det Sacramentum, vel quia non tenetur ex officio, vel quia est occupatus, poterit se excusare si velit, quamvis non teneatur; quia in utroque se gerit, ac si nihil sciret; at vero illo titulo negari non poterit. Hæc ille.

Sed contra: hoc est quod quaritur, an habeat rationabilem causam ita se gerendi, ac si nihil sciret. Et Multi sunt, qui docent, Iudicem non posse damnare innocentem ad mortem, contra scientiam privatam, propter legitimam probationem. Immo Lyranus in c. 23. Exod. explicans illud, Innocentem & iustum. Angel. Panormitanus, & quidam Canonistæ putant, idem dicendum in causis civilibus, & in criminalibus, ubi non agitur, nisi de pœna pecuniaria, vel exilii, vel privationis officii aut beneficii.

Atque ut in his causis posset condemnare innocentem, ut ferè sentiunt ceteri Doctores, ratio foret: quia Respublica habet auctoritatem disponendi de fortunis suorum civium, easque de uno in alium transferendi, prout bono publico conveniens fuerit, ut patet ex legibus usufructuorum. At vero solus Deus habet potestatem disponendi seu dandi licentiam administrandi Sacramentum indigno. Et quamvis satis constaret, Respublicam dedisse Iudici potestatem, transferendi bona fortuna, contra scientiam privatam, propter legitimam probationem; unde constat, Deum dedisse potestatem administrandi Sacramentum indigno, contra scientiam Confessionis, quando potest negari absque revelatione peccati confessi? Hoc ergo probandum remanet.

Et verò, quâ auctoritate Sacerdos possit dare Sacramentum indigno, quando non tenetur dare, sed potest se alio titulo excusare, planè ignoro. Autumas, quia Iudex posset contra privatam scientiam damnare innocentem, quando hic & nunc posset eum absolveret. Quomodo ergo Sacerdos contra privatam scientiam potest indigno ministrare Sacramentum, quando hic & nunc non tenetur ministrare, sed potest se excusare? Quippe tunc, revera est cooperatio, cum non habeat rationabilem causam administrandi. Nam tota

causa rationabilis, quam Alii prætendunt; est fractio sigilli, seu illicitus usus scientiæ Confessionis: ergo seculo illicito usu, non solum potest, sed debet se excusare.

Quippe licet se excuset, nihilominus, in sententia Suarii; ita se gerit, ac si nihil sciret; vel si aliter se gerit, ut ego puto (salvo meliori) tunc ne quidem potest se excusare, stante Decreto Claudii Aquaviva, de quo supra, immo salva sententia Suarii, Lugonis, Dicastillonis, Arriaga & Aliorum; quia, ut supra dictum est, illa excusatio tam onerosa est penitenti, quam si absque ulla excusatione negaret Sacramentum; si penitens intelligat, illam excusationem esse quasitam ex scientia Confessionis, sicut potest facile intelligere, si antehac, id est, ante factam illam Confessionem, tamen non foret obligatus ex officio dare Sacramentum, tamen absque ulla remora solebat dare. Et si scirent penitentes, Confessarios ex scientia Confessionis posse quærere tales pretextus, quos alii non qualivissent, æque, sicut supra dixi, averterentur à Confessione, ac si scirent, posse negare Sacramenta absque quæsito pretextu.

Sanè æquè confunditur penitens, si simpliciter negetur ipsi Eucharistia, non allegando aliquam causam, siue id fiat dicendo; Nolo dare, quia non teneat ex officio, si aliàs solitus erat dare; quia utroque casu apprehendit id fieri ex notitia suorum peccatorum, saltem remotè, quod sufficit secundum Lugonem supra n. 123, ut jam ostendo.

Docet ibi Eminent. Confessarium non solum non debere aut posse vitare huiusmodi excommunicatum extra Confessionem, sed nec etiam intrâ eandem Confessionem. Ratio, inquit, est; quia, etiam intrâ Confessionem, non licet Confessario punire vel ledere penitentem, propter notitiam in Confessione habitam, nisi per penitentiam sacramentalem, aut correctionem, pertinentem ad illud forum; omnia enim alia detrimenta, quæ occasione illius notitiæ inferrentur, videntur esse extrinseca, & redderent Confessionem difficilem.

Unde non posset intrâ Confessionem Sacerdos præcipere famulo, quod exiret domo sua propter notitiam furti sibi facti, nec auferre ab eo clayem, illi commissam, sui scrinii: quia hæc licet materialiter fierent in Confessione, re tamen verâ essent detrimenta extrinseca Confessionis, & redderent Confessionem multò difficilem. Similiter ergo vitatio penitentis, & negatio communicationis civilis, licet in Confessione fieret, esset extrinseca Confessionis, & redderet difficilem Confessionem talis peccati, ne incurreretur illud detrimentum; quare reverentia Sacramenti ad hæc etiam statim in Confessione non inferenda extendi debuit. Hæc ille.

194. Et si Sacerdos propter probabilis, quamvis contraria videatur ei.

195. Obiectio.

196. An Sacerdos possit dare Sacramentum indigno, quando non tenetur.

197. An Confessarius quem novit ex Confessione excommunicatum, possit in ipsa Confessione vitare, ex Lugone.

198. Obiectio.

198.
Illatio Lu-
gonis.

Ex quibus infer: licet pœnitens dixerit, se esse publicè denuntiatum, vel notorium Clerici percussorem; non teneri Confessarium, finitâ Confessione, ad inquirendum, an ita sit; quàmvis id facere possit citra ullum revelationis periculum: quia hoc ipsum est aliquid incommodi pœnitentis, quod antea non habebat: cum enim priùs Confessarius ignoraret invincibiliter ejus censuram, poterat cum eo communicare; quam communicationem auferret postea occasione acceptâ, saltem remotè, ex notitia per Confessionem data: quod jam videtur redundare in aliquam difficultatem & odium ipsius Confessionis, quæ ejusmodi detrimentis occasionem præbet. Ita Card.

Ergo sufficit, secundum ipsum, quòd Confessio sit occasio remota. Quis autem dubitet Confessionem esse occasionem remotam, quando ratione ejus quaruntur alii prætextus, negandi Sacramenta?

199.
Quàmvis
hoc Confe-
sionis Lu-
gonis pla-
ceat Arri-
ga, displicet
tamen An-
tecedens.

Et verò, tametsi hoc Consequens Lugo- nis placeat Arriaga supra n. 36. equidem displicet Antecedens seu sententia, ex qua inferitur. Quòd (inquit n. 35.) intrâ ipsam Confessionem præcisè dicat pœnitenti Confessarius: *Ecce tu mihi iam dicit, te esse excommunicatum; ac proinde ego non possum iam tecum loqui, nisi parè putè, qua pro Confessione necessaria sunt; extra Confessionem verò nullum omnino huius rei dabo signum;* profectò ego non video, quo pacto debeat hoc dici contra sigillum Confessionis ullo præfuso modo; si autem non est contra sigillum, quo, quæso, præcepto id prohibebitur?

Quod dicitur, per id fieri Confessionem odiosam, non urget; fortè enim id non est verum, quia illam superfluum collocautionem, quæ tunc ei negatur, nihili facit pœnitens; adde quòd ego, dum mihi licet agere cum illo de peccatis, ei ostendam, me nolle violare præceptum, non agendi cum excommunicatis, non debet esse contra sigillum Confessionis, licet id ipse sibi reputet durum; non enim teneor ego extra hoc sigillum reddere ei dulcissimam Confessionem.

200.
Responsio
Arriaga ad
Instantias
Lugonis.

Porro ad instantiam allatam, de ejiciendo ex domo famulo, vel auferendis ei clavibus, Respondet: Illæ actiones licet inchoativè essent intrâ Confessionem, tamen directè & per se eorum effectus esset duraturus extra Confessionem; & vel ipsi pœnitenti, vel etiam aliis daretur inde occasio, ut intelligerent, id ex Confessione venire: quid ergo mirum, si hoc non liceat? Ita interrogat hic Auctor.

Prorsus non est mirum, quando aliis daretur occasio intelligendi, id ex Confessione venire; nisi id esset necessarium ad evitandam occasionem proximam peccati, quam pœnitens, etiam absque præcepto Confessarii, tenetur vitare, estò alii inde colligant, id venire ex Confessione: v.g. Confessarius potest in Con-

fessione præcipere, ut pœnitens ejiciat concubinam; vel ut ipse è domo concubine exeat, estò concubina colligat; id venire ex Confessione.

Cur ergo Confessarius non possit famulo suo præcipere in Confessione, quòd exeat domo sua, vel quòd reddat clavem scrinii, quando cognoscit retentionem clavium aut permanentiam in domo esse occasionem proximam fur- ti? Immo sine tali præcepto famulus ad hæc obligatur, unde tunc non Confessarius, sed ipse potius famulus revelat Confessionem, sicut quando pro peccatis publicis imponitur publica pœnitentia, non Confessarius, ut alibi adhuc dixi, revelat Confessionem, sed pœnitens, qui voluntariè acceptat & implet illam pœnitentiam.

Deinde cum Sacerdos possit imponere pœnitentiam sacramentalem non solum vindictivam, sed etiam medicinalem; cur non possit famulo præcipere, ut exeat domo, vel reddat clavem per modum satisfactionis medicinalis, quando nullus alius præter ipsum potest scire, quòd id fiat ex Confessione? Non video, quid obstat.

Cur ergo similiter non possit ei negare communicationem civilem in ipsa Confessione, quando hoc servit ad ejus correctionem seu emendationem, ut ita ex verecundia respiciat? Cur potius liceat verbis eum oburgare & confundere, quàm factis? Et si verbalis oburgatio non est onus extrinsecum Confessionis, cur erit oburgatio realis, ut sic loquar?

Ex his inferitur, quid faciendum sit, quando Confessarius ex Confessione novit Ecclesiam esse violatam. Arriaga supra n. 36. Vel, inquit, ex eo quòd omittit Sacram, alii aut ipsi pœnitens intelligere possunt, id venire ex Confessione; & tunc nullo modo id licet, sed debet pergere celebrando, perinde ac si nihil intellexisset; vel potest Sacram omittere, ita ut nullus quidquam notet; & tunc omnino tenebitur, si credat verè esse pollutam, quia tunc nihil facit contra sigillum: nam omisso Sacri non est ex se gravis pœnitenti, qui nec Sacram audire tunc vult, neque de eo cogitat; & in hoc differt ea omisio à negatione beneficii, vel depositione ab officio, quòd hæc estò pœnitens non sciat unde veniant, sunt tamen in se graviora pœnitenti, & ipsum sciat, quòd ea possint sequi ex Confessione, reddat illi odiosam Confessionem; at quòd sciat ex mea Confessione, ille negliget Sacram, quando ego abero, nemine sciente, unde id oritur, non potest esse grave pœnitenti, neque illi reddere Confessionem molestam. Hæc ille.

Sed contrà: si omisio Sacri ex se non est odiosa pœnitenti, cur non poterit, immo debet omittere, estò pœnitens intelligat id venire ex sua Confessione? Nam idem Auctor n. 24. docet, cum solum usum scientie Con-

fectionis esse illicitum, qui est per se odiosus penitenti. Videat Ariaga quid ad hoc respondeat.

Ego existimo, parum referre, quod ipse penitens solus intelligat omissionem Sacri fieri ex eius Confessione, dummodo inde non afficiatur pudore, aut aliquid aliud detrimentum extrinsecum Confessione patiatur. Et puto Ariagam facile consensurum, quamvis verba ejus supra allegata contrarium videantur innuere.

Et idem eodem modo dico de monitione aliorum, ut curent Ecclesiam reconciliari; si enim Sacerdos possit monere absque eo, quod penitens afficiatur pudore, vel aliquid aliud detrimentum extrinsecum inde patiatur, indubie potest & tenetur, esse penitens scire id fieri ex sua Confessione. Sin autem alii veniant in notitiam peccati confessi & ipsius penitentis, procul dubio nec potest nec tenetur monere, ut patet ex dictis.

Sed quid, si solus penitens intelligeret, & inde afficeretur pudore, aut pateretur aliud damnum extrinsecum? Et quid, si nec ipse quidem penitens sciret; interim pateretur aliquid damnum extrinsecum, v. g. non audire Sacrum, quod aliis volebat audire & audivisset?

Respondeo; secundum sententiam Suarii, Lugonis & Aliorum; debet Sacerdos celebrare in Ecclesia polluta, ac si ignoraret eam pollutam; nec posset monere ministros Ecclesie, ut eam reconciliarent. At verò secundum sententiam Aliorum teneretur Sacerdos obedire præcepto Ecclesie, id est, abstinere à celebratione Missæ, & monere Ecclesie ministros, ad quos spectat reconciliatio; quia potest obedire non prodendo peccatum, & aliunde damnum illud potius patitur penitens à seipso, quam à Confessario; debet quippe sponte exire, & nolle audire Sacrum, cum audiendo peccet; ut proinde Sacerdos nolendo celebrare, solum impediatur novum peccatum penitentis: quare etiam tunc penitens non est rationabiliter invitus, cum ultro deberet dare licentiam non celebrandi; adeoque non habet veram occasionem, ut ei fiat onerosa Confessio.

Et idem dici potest de excommunicatione, qui sponte deberet abstinere à communicatione civili, & ultro dare licentiam Confessario eum vitandj, quando fieri potest, ut supponitur à Scoto, absque proditione excommunicationis: si ergo nolit dare illam licentiam, sed potius velit peccare ingerendo se consortio Confessarii, cur hic non possit uti jure suo? Præsertim cum fieri possit, ut Confessarius numquam antea aliquam cum eo habuerit communicationem civilem, quod ergo etiam nunc vitet eam communicationem, sive non communicet, quando aliunde ex præcepto Ecclesie

tenetur vitare seu non communicare, parum aut nullum onus est penitentis, propter quod merito, immo secundum fragilitatem humanam, possit averti à Confessione. Ergo saltem in hoc casu erit vera sententia Scoti, & per consequens vera nostra Conclusio, quæ solum dicit, aliquando hoc licere.

Sed non quid etiam aliquando licet amovere indignum ab officio? Affirmat Conclusio, quæ est Scoti supra n. 23. ubi sic ait: Si in collegio est consuetudo communis, ut sine nota quilibet extra Monasterium curam habeat, vel sine cura monasterium trahens, revocetur pro libito Præsidentis; vel etiam non pro libito, sed quandoque pro alia causa honesta, ut nunc iste quiescat in claustris, nunc laborat cum Martha in exteriori ministerio, & nunc ille prout utile visum fuerit Præsidentis; Dico tunc, quod Monachum, confessum de crimine, commissum in aliquo loco extra Monasterium, ubi moratur, potest Abbas ad Monasterium revocare, quia in hoc modo peccatum confessum prodit; licet aliquis dixerit (Henri. Quodl. 8. q. 18.) quod Confessus nullo modo potest se habere aliter ad confessum ratione Confessionis quantum ad quemcumque actum extra forum illum, quam si penitus nihil audisset. Si autem est consuetudo in collegio, quod non transferatur Monachus sic de loco foris se ad claustrum, nisi ratione delicti vel insufficientie in cura illius loci, non videtur tunc licitum Abbati, confessum ad Monasterium revocare.

Si dicas; non apponit remedium ad salutem oris sua. Respondeo, consulat sibi in foro penitentia meliori modo quod poterit, ut illum locum sibi periculum dimittat; si noluerit, non attendi esse Deum: sed defectus occultos sibi secundum iustitiam incorrigibiles, Dei correctioni dimittat.

Ultimæ parti hujus doctrinæ Omnes consentiunt; sed primæ parti à Multis contradicunt; tamen Plures eam defendunt, quos supra allegavi ex Sanchio; qui propter auctoritatem tot Doctorum putat; eam esse probabilissimam. Inter ceteros Doct. Seraphicus 4. dist. 21. p. 2. a. 2. q. 1. n. 62. ita scribit: Ad illud, quod queritur de subdito, qui non vult à culpa cessare, dicendum, quod Superior debet persuadere voluntariam confessionem, & quod ipse petat absolvi ab onere officii. Quod si non vult, non debet eum absolvi: sed debet eum sustinere, nisi sit talis Religio, in qua subditi possunt transmutari vel transferri sine infamie nota.

Ergo si talis sit Religio in qua subditi possunt transmutari vel transferri sine infamie nota, non debet eum sustinere, sed transmutare vel transferre eodem jure, quo id faceret si Confessionem non audivisset: neque enim Confessio aufert jus, quod Prælatus ante Confessionem habebat pro libito suo subditum transmutandi vel transferendi, alioquin subditus eo medio uteretur, ut quamvis indignus, equidem non posset transmutari vel transferri.

Respon-

205. An ex se... Confessionis licet... quando indignum amovere ab officio? Affirmat Scotus.

Obiectio solvitur

206.

Ante Scotum docuit hinc sententiam D. Bonav.

Probatio.

203. Secus... autem... Confessione... autem... autem...

204. Quis si... autem... autem...

Præsertim

Sanchio.

206.

Ante Scotum docuit hinc sententiam D. Bonav.

Probatio.

207.
Responso
Adversa-
riorum.

Respondent Adversarii, hoc argumentum levisimum esse; quia contraria sententia non dicit, Prælatu auferri antiquum jus, sed solum negat, eum posse ex sola Confessione accipere occasionem, ad deponendum subditum; ad hoc autem non habuit antea ullam jus. Fatebitur fortasse ea sententia, si Prælatu jam decreverat eam mutationem facere ante auditam Confessionem, omnino posse pergere in ea voluntate; quia Confessio non debet illi ligare manus, estò, ut sic dicam, eas non solvat. Ita Arriaga suprâ n. 14. & Alii communiter.

Arriaga.

208.
Contra
quam ar-
guit Aucto-
r.

Sed contra, si non debet illi ligare manus ergo auditâ Confessione, non propter peccata audita, sed quia vult, potest eum deponere, sicut ante Confessionem poterat, absque alio prætextu, quàm propria voluntatis. Unde nostra sententia non dicit, posse eum deponere propter Confessionem, sed ex alio prætextu; scilicet, quia vult; sicuti posset eum deponere post Confessionem, allegando defectum ætatis, scientiæ aut alium similem. Qui ergo illos prætextus admittunt, nescio quare non debeant admittere hanc sententiam sic explicatam; nam in casu proposito justus prætextus est, defectus voluntatis, cum ante Confessionem ille sufficit.

Et eadem est ratio de negatione suffragii, quando ante Confessionem liberum prius erat, absque alia ratione, dare vel negare pro solo libito voluntatis; nam illum prætextum liberæ voluntatis non potest auferre Confessio, magis quàm prætextum minoris ætatis, scientiæ, &c.

209.
Obiectio est
Trident.

Dices; ergo præceptum Trident. Sess. 14. c. 7. *Sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores & legitimos Iudices pro beneficio Absolutionis accedant*, erit intolerabile attentâ humanâ fragilitate, quæ majori impetu appetit honores & officia, quàm lapis feratur ad centrum. Unde eo ipso quodd subditus prudenter timeat (maximè communicato consilio cum prudenti Confessario aut viro docto) quodd Superior ita abutetur scientiâ Confessionis, in ordine ad externam gubernationem, ut ea circa illum statuatur, quæ non statuisset, nisi audivisset peccatum, justam habet causam, non confitendi apud illum peccatum reservatum, unde id prudenter timet, poteritque vel per Confessarium urgere, ut facultatem absolvendi concedat, vel si nolit, tunc se gerere comparatione illius peccati, quali non haberet copiam Confessarii, & contentus esse Absolutione directâ aliorum peccatorum.

Respondeo
sur.

Resp. propter difficultatem illius præcepti Pontifices voluisse, ut Superiores se faciles ostenderent, & benignos exhiberent, in concedenda facultate inferioribus Confessariis, absolvendi à reservatis, prout satis patet ex dictis proprio loco. Immo Clemens VIII. eo-

dem Decreto, quo prohibuit Superioribus, ne uterentur scientiâ confessionali ad externam gubernationem, præcepit eisdem, ut in singulis domibus deputent aliquos Confessarios, quibus reservatorum Absolutio committatur, quando casus occurrerint, in quos eam debere committi, ipse in primis Confessarius judicaverit.

Ergo tamen si possent Superiores uti scientiâ confessionali ad externam gubernationem, adhuc satis provisum foret fragilitati humanæ, cum jam rarissimè, & non nisi planè voluntariè, absque ulla necessitate, subditi confiterentur peccata reservata suis Superioribus; at proinde præceptum illud attentâ fragilitate immeritò diceretur intolerabile; quanto magis, cum jam Superioribus Regularium inhiberetur, ut illâ scientiâ ad externam gubernationem?

Unde si subditus regularis sciret Superiorem abuturum scientiâ confessionali, non dubito quin haberet justam rationem urgendi Superiorem per Confessarium, ut facultatem absolvendi concedat, aut certè se gerendi comparatione illius peccati ac si non haberet copiam Confessarii. Sed ille abusus minimè præsumendus est, nec facile sciri potest, & ideo hoc prætextu non facilè dimidianda Confessio.

Et sanè quando pœnitens ita constitutus est, ut nolit deponi à suo officio, vel velit eligi ad officium, ad quod ineptus est, melius foret, quodd non confiteretur, quàm quodd confiteretur, & indispositus absolveretur, ut omnibus liquidd constat.

Interim, quia fieri potest, ut Superior iudicet indignum, qui dignus est in propria estimatione, cum illa dignitas non consistat in indivisibili, & quia sæpè expedit, ut etiam verè indignus accedat ad Confessionem, ut Confessario instruat de sua indignitate, ac tunc sponè renuntiet officio, aut desinat officium prætere; ideo consultum fuit, id generaliter Superioribus Regularium prohibere, ut tantò minus subditi averterentur à Confessione, dum probè sciunt, Superiorem propter peccata audita in Confessione, nisi foret extrema aut gravis necessitas, non posse eos deponere ab officio, vel eis negare suffragium, estò moraliter certò constaret de ineptitudine seu indignitate.

Quæri potest (inquit Mald. suprâ c. 14.) an Prælatu, qui ex Confessione novit peccatum, quo fungitur, possit ipsum ab officio isto amovere; præsertim si moris sit Religiosos pro libitu tali officio admovere, & private sine ulla nota.

Respondeo; post Constitutionem Clementis non esse hoc faciendum, nisi aliâ scientiâ dirigatur Prælatu ad prudenter hunc amover-

dum; alioquin prius non erat illicitum, modo fieret sine omni periculo suspicandi, quod scientia Confessionis ad hanc privationem concurrisset, ita ut ne quidem ipse amotus in hanc suspicionem esset deventurus. Prudentes id monuit Antoninus post D. Thom. Confessionalis sui c. 27. qui vult rem differri, donec sine nota aut suspicione tali amoveri possit.

Si autem amoveri quemquam a tali officio sine causa, moris non sit, non amoveat occasione Confessionis, sed expectet commoditatem occurrentis liquidæ alterius causæ. Ceterum ne impediatur per Confessiones in suo regimine, & ut sua libertas servetur subditis, rectè statuit Clemens VIII. non licere Superioribus Regularium, subditorum Confessiones audire, nisi quando peccatum aliquod referatum admiserint; aut ipsimet subditi sponte & proprio motu id ab iis petierint. Hæc ille.

Et Navar. in cap. Sacerdos n. 146. ait; non esse omnino verum, quod Quidam pro indubitato consulunt, neque Confessarium quoad contentum, perinde se extra Confessionem gerere debere, qualem se gessisset, si etiam nullatenus audivisset. Nam primò; si nullatenus audivisset excommunicationem vel impedimentum (Matrimonii) non possit eum vel secretè monere, vel in secreto evitare, & tamen audita Confessione id efficere potest. Secundò; si quis per confessionem solam sciret, aliquem esse malum virum, quàmvis per omnes alias vias eum haberet & coleret, ut optimum, occurrente tamen Prælati electione, in ea eundem, si non audivisset ipsius Confessionem, & posset & deberet eligere; propter tamen illam scientiam, in Confessione quaesitam, neque deberet neque posset illi suffragari; argum. cap. Cum in cunctis §. fin. de Elect. & cap. Perpetuo eodem tit. lib. 6. conjunctio cap. Si Sacerdos, de Offic. ord. Ita Navar.

Et n. 150. Secundùm omnes, inquit, iuste quis posset electoribus dissuadere alicujus in Prælatum electionem, ob solam per Confessionem de ipso scitam malitiam, modo ita remgereret, ut nullo modo peccatum ipsius proderet ulli.

Hinc consequenter docet n. 148. eligentem tali casu indignum, incurrere pœnam suspensionis, constitutam eligentibus indignum cap. Cum in cunctis §. fin. de Elect. sequentis tenoris: Clerici sane, si contra formam istam quemquam elegerint, & eligendi sunt potestate privati, & ab Ecclesiasticis beneficiis triennio noverint se suspensos: dignum est enim, ut quos Dei timor a malis non revocet. Ecclesiastica saltem coercet severitas disciplina. Episcopus autem si contra hæc fecerit, aut consenserit fieri: in conferendis prædictis officiis & beneficiis potestatem amittat, & per Capitulum aut per Metropolitanum (si Capitulum concordare nequiverit) ordinetur.

Probat autem Navar. suam doctrinam, Nam §. ille (juncto cap. Cum Vintoniensis 25. eodem tit. ibi: Quod illi, qui Decanum elegerant, eligendi erant potestate privati, pro illa maxime causa, quod hominem non legitime natum, scienter eligere presumpserunt) pœnam illam eligenti scienter indignum imponit: at is sciens eligit indignum, & tali scientiâ sciens, quæ facit ipsum peccare: quare igitur illam pœnam non incurrat? Facit, quod tam efficax est illa scientiâ in negotio, quod inter Deum solum & hominem agitur, quàm alia; immo efficacior; quippe quæ in ipso Dei foro est quaesita; ergo si alia facit incurrere hanc pœnam, faciet & ea; argum. l. Illud ff. de Leg. Aquil. & cap. Inter ceteras de Rescript.

Neque obstat, si dicatur; ibi agi de pœna, & pœnam in foro Dei non incurri, licet in foro debeat exteriore, ut habet Glossa singularis in cap. Fratemitas 12. q. 2. Non, inquam, hoc obstat; quia illa Glossa non habet locum in censuris, quæ nullâ indigent executione aliâ; præter illam, quam secum ferunt & ille §. de suspensionis pœna agit, quæ unâ est de censuris. Hæc ille. Consequenter, sicut dixi, ad præcedentem doctrinam, quæ ait, scienter eligentem indignum in casu proposito peccare.

Sin autem cum opposita sententia dixeris, eum non peccare, sed debere eligere indignum; consequenter dices, eligentem indignum non incurrere illam pœnam, ut dixit, Lugo supra n. 104. & Alii, quod non est contra Navarrum, ut perperam ait Lugo, quia Navar. supponit peccatum, quod Lugo negat. Sed contra Navarrum docent Paludanus & Adrianus (teste ipso Navar.) qui licet admittant peccatum, equidem negant pœnam.

Controversia parvi momenti pro praxi; nam qui indignum eligunt, cum sine peccato id possint facere, sequendo sententiam Lugonis & Aliorum, dicentium, esse obligationem eligendi indignum, quidni eam sequantur? Nemo autem punitur pro eo, quod debet facere; sed pœna proprie dicta, qualis est illa suspensio, præsupponit culpam indebitæ electionis.

Deinde existimo; jura supra allegata non attendisse ad scientiam Confessionis, seu fori merè interni inter Deum & hominem; sed per ly Scienter, intellexisse solam scientiam fori externi, ut sic loquar, sicut ipsa electio indigna, de qua ibi loquuntur, indubie spectat ad forum externum, adeoque suspensionem illam (late sententiâ, juxta Gloss. in cap. Cum Vintoniensis ibi: Nota, quod qui scienter indignum eligit, amittit potestatem eligendi, & devolvitur ad illos, qui non peccaverunt. Ita per hoc probatur, quod ille Canon, Cum in cunctis

Probatio ex c. 7. & 25. de Elect.

215. Occurrit objectioni.

Lugo.

Paludanus Adrianus.

216.

Ita supra allegata non videntur attendisse ad scientiam Confessionis.

X x

213. Quid sentiat Navar.

214. Dicitur nisi casu eligentem indignum incurrit pœnam suspensionis.

est Canon lata sententia suspensionem, inquam; illam non concernere Confessarios, qui eligunt indignum scienter ex sola Confessione, estò alioquin peccarent, secundum sententiam Navarr. & Aliorum; de qua hæcenus satis dictum est, cautissime utriusque & rarissime, si tamen umquam, practicanda; tum propter periculum revelationis peccati, tum propter Decretum Clement. VIII.

217. Quamquam, ut hoc etiam notemus, credidero, perarò occurrere circumstantias, in quibus Superior ex sola Confessione noverit incapacitatem sui subditi, neque enim solent, maxime qui talia habent peccata, propter quæ mererentur deponi ab officio, vel non promoveri ad officium, suis Superioribus confiteri, cum alios sufficientes invenire possint, à quibus nihil est timendum; ut proinde hæc sententia non adeò sit onerosa pœnitenti, ut Aliqui bene apprehendunt.

Et indubiè majus sine comparatione onus esset, si Confessarius pœnitenti posset obijcere peccata confessà; quia licet fortè aliquis hic & nunc minùs curaret illam objectionem, quàm depositionem ab officio: quia tamen illa depositio rarissima est, obiectio autem foret frequentissima, merito Christus hanc prohibuit, tamquam nimis onerosam pœnitentibus; de illa autem parùm videtur fuisse sollicitus; tamquam nullum ferè onus, iis præsertim, qui seriò volunt emendare sua peccata. Et certè gravius onus potuisset annectere Sacramento tam utili, si voluisset. Hic ergo sit finis hujus molestissimæ quæstionis.

218. Finem autem Sectioni imponet quæstio non adeò difficilis (& ideo paucis expedienda) videlicet: Sacerdos de facto absolvit aliquem Episcopum simoniacum, quod non potest de jure: ille Sacerdos tenetur confiteri, & in speciali de isto peccato, & sic circumstantiæ aggravant; sed non potest sic confiteri nisi revelando in Confessione peccatum illius Episcopi simoniaci; quæritur, an teneatur confiteri.

Respondet Doctor Subtilis supra n. 21. Dicit, quòd Confessor indiscretè ministrans Sacramentum Pœnitentiæ, tenetur non statim confiteri de facto suo indiscreto, quando scilicet Confessor suus poterit statim devenire in notitiam personæ, circa quam indiscretè exercuit usum Clavium: & hoc ad minus tenetur, non in speciali exprimere culpam, circa quam, & modum quo indiscretè exercuit: sed vel præcisè in universalibus dicendo sic: Meâ culpâ indiscretè & indebitè ministravi Sacramentum Pœnitentiæ: vel si urget eum conscientia de Confessione faciendâ super hoc in speciali; ut dicit argumentum, quia est peccatum mortale speciale, & circumstantiæ specialiter aggravantes; tenetur expectare opportunitatem confitendi alicui, qui ex tali Confessione peccati,

& circumstantiarum, non potest devenire in notitiam personæ huic confessæ.

Quòd si nunquam possit haberi talis Confessor, qui ex explicatione peccati & circumstantiarum possit devenire in culpam, & personam sibi confessam; iste est in casu impossibilitatis ad confitendum homini, quia plus tenetur ad præceptum non prodendi culpam sibi confessam, quàm ad confitendum explicitè culpam suam; quia ad primam multipliciter ex lege naturæ, ut probant rationes ad primam Conclusionem, & multipliciter ex lege pœnitentiæ divina, ut probant rationes ad secundam Conclusionem: ad secundam verò ad plus de lege pœnitentiæ divina, ut dictum est dist. 17. ergo ille confiteatur Deo. Ita Scotus & Alii communiter; adeo ut Suarius Disput. 33. Sect. 1. n. 18. contrariam opinionem (quæ est Socii 4. dist. 18. q. 4. a. 4.) dicat non esse probabilem.

Quia licet integritas formalis sit de essentia Confessionis, tamen materialis non est adeò necessaria, quin propter alias causas præmitti possit; nulla verò potest esse gravior, quàm observatio sigilli. Immo multi Auctores docent, solum ob non revelandum peccatum proximi, licere, vel etiam debitum esse aliquid in Confessione omittere; sed hinc intercedit hæc causa, & præterea integritas sigilli: ergo excusat à formali diminutione, & consequenter obligat ad observationem sigilli.

Ex quo patet responsio ad secundam rationem Socii supra, quæ talis est: Dicere in Confessione non est tam gravis infamia, postquam Sacerdos audiens tenetur ad sigillum illius. Respondetur, inquam, licet non sit tam gravis infamia, sicut dicere extra Confessionem, equidem apud Multos sufficit ad dimittendam Confessionem, etiam ubi nullum est periculum fractionis sigilli.

Deinde, num est gravis infamia, quòd Confessarius extra Confessionem dicat, laicum pœnitentem confessum fuisse verbum occultum? Et tamen illud non licet, estò per possibile vel impossibile foret necessarium ad integrè confitendum: ergo licet nulla esset infamia in Confessione revelare peccatum confessum, non propterea foret licitum, estò necessarium ad integrè confitendum.

Ad primam rationem Socii, utpotè, non est arctius vinculum servandi sigillum, quàm in integrè confitendi, quandoquidem obligatio sigilli ex obligatione Confessionis emergit; bene respondet Suarius supra: Licet sigillum ordinetur ad integritatem, tamen majus detrimentum esset ipsiusmet integritatis, dare licentiam tunc ad loquendum, quàm obligare ad tacendum: quia ex primo servatur integritas in uno singulari casu; ex secundo verò daretur occasio sæpiùs illam non servandi.

217. Radevenit ut Superior ex sola Confessione noverit incapacitatem subditi.

218. Quæstio finalis.

Circumstantiæ specialiter aggravantes: quandoque non manifestande in Confessione.

Adde communem ac certam doctrinam; si Confessor audiens Confessionem duorum, ex uno intelligat, alium non confiteri integre, neque dignè, non potest ullum indicium dare, sed debet absolvere, ne revelet Confessionem: quia secundum præsentem scientiam bene facit, & alia uti non debet: ergo à fortiori &c.

Placeat itaque omnibus sententia Scoti, & communis aliorum Theologorum, & caveant omnes diligentissimè sub pœnis constitutis à Conc. Later. cap. Omnis utriusque. 12. de Pœnit. & remiss. de quibus alibi egimus, ne verbo, opere, aut alio signo directè vel indirectè revelet peccatum confessum & peccatorem in ullo prorsus casu, etiamsi peccatum confessum foret contra bonum commune temporale aut spirituale, utpote crimen hæreticis vel proditiõ Reipubl. &c.

Nam, ut bene Doctor Subtilis supra n. 18. Nihil casus potest esse, in quo contra charitatem militet silentium, immo contra charitatem communem militaret oppositum. Et quando instas de bono communi; dico illud Deuter. 16. Iustus quod iustum est exequeris: ergo charitativè quod charitatis est exequeris; sed non charitativè exequi-

tur, qui contra legem naturæ modis prædictis manifestat aliquid malum commissum vel committendum: Quare reprobandus est ille, versus Iuristarum: Est hæresis crimen, quod nec Confessio celat; non quia metrum sit bonum, sed sententia est falsa.

Consonat Doctor Seraphicus supra n. 60. dicens: Ad illud, quod obicitur de hæretico, ducendum, quod debet tacere: nec per illam cognitionem aliquid dicere specialiter: potest tamen sine revelatione Confessionis Superiori dicere: Vigila super oves, quia lupus est in grege, si probabiliter videt illum, qui confessus est, verum dixisse, & periculum ovium imminere; potest etiam & debet esse sollicitus sine revelatione Confessionis, quo modo scias & gregi domino provideat; & tunc domino suo, & etiam consentiens fidem, quam debet, servat. Hæc S. Bonavent.

Omitto plures alios particulares casus, quos ex principiis & fundamentis, hucusque à nobis positis, Auctores aliqui hic resolvunt; tum quia propè innumeri; tum quia ex iis, quos explicuimus, res est facilis. Progredior autem à sigillo, principali utique ac gravissima obligatione Confessariorum, ad quasdam aliquas obligationes minoris momenti.

SECTIO OCTAVA.

De quibusdam aliis obligationibus Confessariorum.

Hæ sunt obligatio audiendi suo tempore Confessiones, obligatio examinandi & instruendi penitentes, obligatio supplendi defectus in Confessione admissos &c. Incipiam ab obligatione audiendi Confessiones; & quæro Primò; an Parochus teneatur audire Confessiones subditorum toties quoties fuerit ab eis requisitus? Respondeo & Dico primò:

CONCLUSIO I.

Parochus requisitus tenetur ex iustitia, per se vel alium, subditorum Confessiones excipere, semel vel pluries in anno, pro eorum multitudine, necessitate & annuo stipendio.

Prima pars, scilicet, Pastorem ex iustitia teneri administrare hoc Sacramentum suis ovis, ab omnibus admittitur. Ratio in promptu est; quia officium inducit obligatio-

nem iustitiæ, maximè accedente explicito vel implicito contractu, prout impræsentiarum accedit: ad hoc enim huiusmodi officium est institutum, ut oves habeant certum animarum suarum Pastorem, à quo possint iure requirere pascua necessaria ad salutem, & ideo præstant annum stipendium, & ad illud præstandum censentur se obligare ex iustitia, ita ut non præstando peccent, & teneantur Pastori ad restitutionem.

Quidni ergo pari ratione, Pastor eis ex iustitia teneatur providere de necessariis pascuis? Inter quæ primum facillè locum obtinent Sacramenta, à Christo ad salutem ovium instituta. Atque inter Sacramenta, quod magis necessarium lapsis post Baptismum, quam Sacramentum Pœnitentiæ? Illud ergo tenetur Pastor requisitus administrare ex officio suo; adeoque ex iustitia, ut dictum est, quoniam officium cum hac conditione confertur & acceptatur.

Porro veluti Superior civilis, Rex, Princeps, Magistratus &c. non obligantur per se ipsos omnia sua munia exequi, sed sufficit, quod per alium idoneum id faciant; argum. Reg. 72. de Reg. Iuris in 6. Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per seipsum, sic nulla est ratio,

X x 2

222. Constat omnibus sententia Scoti.

Nullo casu sine Confessione est contra charitatem ex Scotio.

1. Aliqua minores obligationes Confessariorum.

2. Parochus tenetur ex iustitia administrare.

223. Constat omnibus sententia Scoti.

Sacramentum Pœnitentiæ suis ovis.